

Byg en talerstol

Med Lydspor skal I øve jer i at lytte...

I skal allerførst have bygget en talerstol, som kan stå i jeres klasseværelse, så I har et sted at stå, når I taler og lytter til hinanden.

I kan dekorere talerstolen med jeres navne og med de forskellige symboler, der er ved opgaverne, efterhånden som I kommer igennem dem.

En talerstol er et slags lille bord eller en skammel/kasse, man står bag eller på, når man skal sige noget vigtigt til mange mennesker. Det kan være i skolen, på rådhuset eller til en fest.

Talerstolen symboliserer, at den, der står der, har ordet – og at vi andre skal lytte.

Den er vigtig, fordi den viser, at alles stemmer betyder noget. I et demokrati handler det netop om, at vi skiftes til at tale og lytte til hinandens meninger.

Så når nogen stiller sig op på en talerstol, handler det ikke bare om at tale – det handler også om at lytte, om at blive hørt, vise mod og være en del af fællesskabet.

Talerstolen er vigtig, fordi:

- Den hjælper os med at se, hvem der taler.
- Den giver personen tryghed – der er et sted at lægge papirer eller holde fast ved.
- Den viser, at vi giver plads til hinandens stemmer og meninger.
- Den er sjov at bygge...

Læs højt på stedet

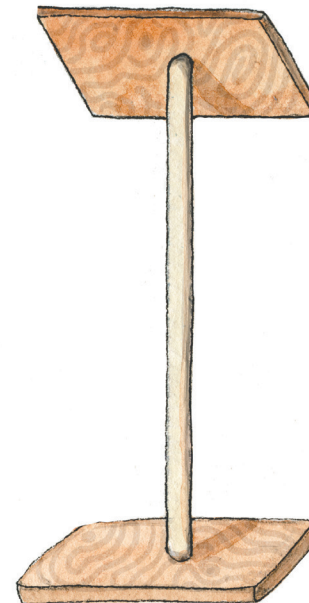
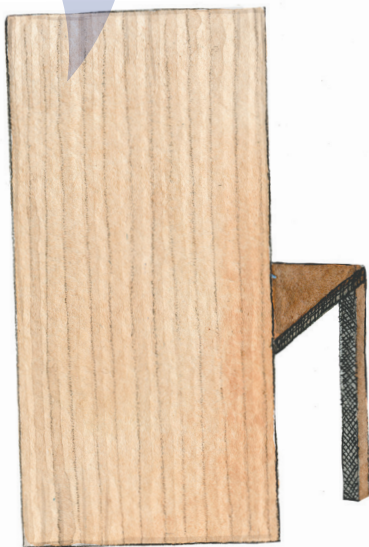
Læs i en have
- gerne en køkkenhave:

Passage:
Læs fra kapitel 1, side 9:

*"Hendes fødder følger fliserne
gennem grøntsagsbedene.
Så maser hun sig..."*

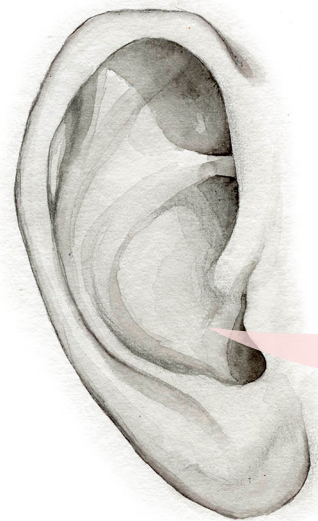
Læs resten af kapitlet.

Byg selv af resttræ
-den kan se ud på
mange måder.

Se med ørerne

Har I tænkt over, at der er forskel på at høre og lytte?
Nu skal I lave en lytteøvelse i jeres klasselokale.

Se med ørerne i jeres klasselokale:

Prøv at lukke øjnene og lyt til lydene her i jeres klasseværelse.

Hvilke lyde kan I høre?

Prøv at adskille dem:

- Hvilke lyde er tæt på?
- Hvilke lyde er lidt længere væk?
- Hvilke lyde er langt væk?

Noter

Noter

Forestil jer nu, at I er i søndagsskole i 1928...

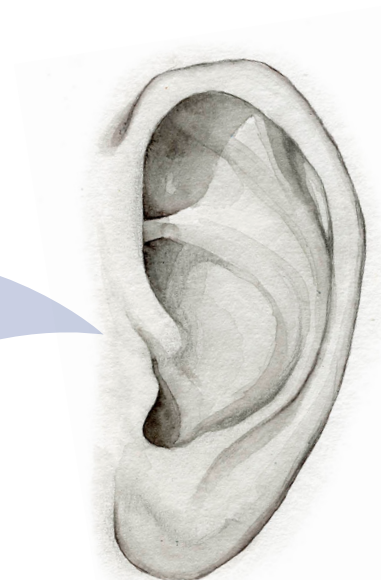
Hvordan lyder det så?

"Hun prøver at høre efter, mens søndagsskolelæreren gennemgår resten af buddene, men det er svært. Tankerne bliver ved med at køre rundt i hendes hoved."

Den hvæsende lyd fra trædeorglet trækker hende tilbage til det højloftede rum. Solen skinner ind ad de buede vinduer. Støvet, som musikken hvirvler op, danser som guldglimt. Frøken Sørensen træder energisk på fodpedalerne og stemmer i med sin rystende gammelkonestemme: "Vor Gud han er så fast en borg."

Sangens toner fylder hendes hoved, så der ikke er plads til tanker. Asta synger også godt med. Det føles rart, at deres stemmer klinger sammen."
Kapitel 3, side 20.

Hvilke lyde er der tæt på, lidt længere væk og langt væk i afsnittet her?

Læs højt på stedet

Læs på dit eget værelse
i din seng med åbent vindue.

Passage:

Læs fra kapitel 4, 26:

*"Karen ligger i sin seng
med kældervinduet åbent..."*

Læs resten af kapitlet.

Lyt og skriv et hyldestdigt

Lyt

"Danmark nu Blunder den Lyse Nat"

Ved hvilken begivenhed optræder sangen i bogen? (Kapitel 4)

Lyt til sangen og skriv alle de ord ned, du kan nå at høre i sangen.

Bagefter skal du udvælge fem ord sammen med din sidemakker - vælg nogle ord, som I tror, de andre ikke vælger eller ved, hvad betyder.

Vælg fem ord

Skriv her

Præsenter for klassen

Når I er færdige, skal I præsentere de fem ord sammen for resten af klassen.

Forklar betydningen af dem, I kender, og tal med klassen om betydningen af resten.

Tal også om, hvilken stemning ordene skaber i sangen.

Skriv hyldestdigt

Lav selv et hyldestdigt til et sted, du holder af, ud fra følgende skabelon:

Første linje består af et ord: Stedet

Anden linje består af to ord:

Noget der kendetegner stedet

Tredje linje består af tre ord: En stemning eller følelse forbundet med stedet

Fjerde linje består af fire ord: Hvad stedet gør ved dig

Femte linje består af ét ord, der sammenfatter det hele

Læs op

På skift skal I stå på talerstolen og læse jeres digt op.

Læs højt, tydeligt og langsomt. Imens lytter resten af klassen opmærksomt.

Eksempel:

Landet
Rolig Sommer
Lyden af traktore
Glad Sommerfugl i maven
Høst

Scan QR-kode
og hør sang

Opdag og optag

Denne opgave handler om, hvordan det var at være barn i gamle dage, og om hvordan det er at være barn i dag.

Hvordan var det at være barn i 1928 i Struer?

- Genlæs kapitel 5 og lav noter om Peters barndom. Hvordan er forholdet til hans far, Knud?
- Genlæs kapitel 1 og lav noter om Karens barndom. Hvordan er hendes familieforhold?
- Genlæs kapitel 3 og lav noter om Astas barndom. Hvad er forskellen mellem Asta og Karens familieforhold?

Peter

Karen

Asta

Du skal nu lave en podcast, hvor du interviewer en ældre person, for eksempel på et plejehjem. Du skal finde ud af, hvordan det var at være barn, da vedkommende var 10 år gammel.

- Vil du præsentere dig selv?
- I hvilket årstal var du 10 år gammel?
- Hvor gik du i skole?
- Hvad arbejdede din mor og far med?
- Har du søskende?
- Hvad kunne du lide at lave, da du var 10 år?
- Hvilke lege legede I?
- Kan du huske, hvad der gjorde dig glad?
- Kan du huske en situation, hvor du var bange?

Undersøg også lydbilledet på den tid med spørgsmål som:

- Kan du nævne en sang eller et stykke musik, du kan huske fra din barndom?
- Kan du nævne en bestemt lyd, som du kan huske fra din barndom?
- Er der en lyd fra din barndom, du savner?

Stil spørgsmål til podcast

Du skal bruge et program på Skoletube til at optage og redigere din podcast med.

Din lærer forklarer dig, hvordan du skal bruge programmet.

Klip podcast

Når du har optaget interviewet med den ældre person, skal det klippes sammen med lydeffekter, der skaber en stemningsfuld podcast.

Intro

Dette er
en podcast om...

Medvirkende

Præsenter de
medvirkende:
Her skal vi møde...

Interviewet

De spørgsmål,
du har valgt

Afslutning

Vi siger mange tak,
fordi vi måtte komme
og høre om din barn-
dom. Det var meget
spændende.

Læs højt på stedet

Læs på stranden.

Passage:

Kapitel 6, side 38 - 40

Fra: "Karen tager en dyb indånding..."

Til: "...kommer på børnehjem."

Lyttebiograf

Når din podcasts er færdig, skal
du afspille den til en "lyttebiograf"
på plejehjemmet, hvor du kan lytte
til den sammen med beboerne og
dine klassekammerater.

Fortæl om din barndom

Når du har afspillet din podcast,
skal du fortælle lidt om din egen barndom.

- Hvad kan du godt lide at lege?
- Hvad gør dig glad?
- Hvor arbejder din mor og far?
- Har du søskende?
- Kan du nævne en situation,
hvor du har været bange?
- Nævn et stykke musik, du kan lide.
- Er der en særlig lyd fra din hverdag?

Noter

Noter

Videredigtning med lydkunst

Hvor er Peter?

I skal nu læse kapitel 7 indtil:

"Karen tilføjer tavst et ønske om, at hendes far vil ombestemme sig og tage hende med til det nye sted."

Så må I ikke læse mere! For nu skal I nemlig selv digte videre på historien - med inspiration fra lydkunst.

Lyt og digt videre

- På skift skal I nu lytte til bidder af lydkunst og digte videre på historien.
- Lyde er nemlig rigtig gode til at give idéer. Jeres lærer skriver historien ned.
- Når den er færdig, læser jeres lærer den højt for jer fra talerstolen.

Noter

Lydteater

I skal nu lave en live-optræden af kapitel 7 - Hvor er Peter?

- I uddraget, som I får af jeres lærer, er der markeret, hvilke lyde, der skal optrædes med og hvornår.
- Først skal I fordele lydene imellem jer. I skal selv finde ting og genstande, som kan lave de lyde, I har brug for i jeres live-optræden.
- Når I er klar, læser jeres lærer kapitlet op, og I laver lydene, der passer til, imens.

Fællessang

Jeg er havren

Tekst: Jeppe Aakjær, 1916 // Melodi: Aksel Agerby, 1916

1. Jeg er havren. Jeg har bjælder på,
mer end tyve, tror jeg, på hvert strå.
Bonden kalder dem for mine fold.
Gud velsigne ham, den bondeknold!

2. Jeg blev sået, mens glade lærker sang
over grønne banker dagen lang;
humlen brumled dybt sin melodi,
og et rylefløjt gled ind deri.

3. Mens i dug jeg groede fod for fod,
groede sangen sammen med min rod;
den, som ydmyg lægger øret til,
hører lærkens triller i mit spil.

4. Det kan kolde hjerner ej forstå:
Jeg er lærkesangen på et strå,
livets rytme døbt i sommerdræ,
mer end gumlekost for øg og fæ.

5. Jeg er ven med dug og grødevej,
ven med landets lyse bøgetræer,
ven med al den danske sæd, som gror
øst for hav og vest for sund og fjord.

6. Jeg får solens sidste lange blink,
før den dukker ned bag gullig brink,
og når aftenklokken ringer fred,
står jeg på min tå og ringler med.

7. Jeg skal ringle barnet til dets seng,
ringle tågen op af sump og eng,
ringle freden over hjemmet ind,
ringle bønnen frem i fromme sind.

8. Jeg er havren. Mine bjælder går
over lyse vange år for år,
ringler om, hvor sang og kærve gror
herligt sammen på den danske jord.

Ved hvilken begivenhed optræder
sangen i bogen? (Se kapitel 8, side 49)

Skriv svar

Læs højt på stedet

Læs i Buchholtz' hus ved Struer Museum

Passage: Kapitel 8

Se med ørerne

Nu skal I lave en lytteøvelse igen - denne gang på en gade i Struer.

Tag på tur og se med ørerne:

Prøv at lukke øjnene og lyt til lydene her på Danmarksgade (Dusebergvej i bogen).

Hvilke lyde kan I høre?

Prøv at adskille dem:

- naturlyde - f.eks. vind, regn og torden
- menneskeskabte lyde
- f.eks. transportmidler, maskiner og trafik.

Noter

Noter

Forestil jer nu, at I er i Struer i 1928...

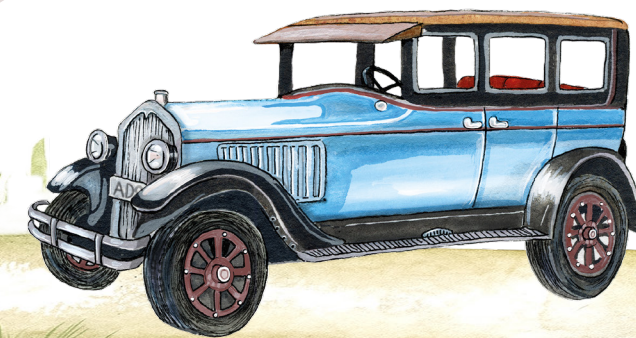
Hvordan lyder det så?

"Et kort øjeblik bliver hendes tanker afbrudt af lyden af et tog i det fjerne. Måske er det det tog, som fru Jagds feriegæster ankommer med? Hun mærker solens varme og hører fuglene synger. Det virker helt forkert, at folk tager på ferie, og vejret er så dejligt, når hun er så ked af det.

Hun kan se vejskiltet, hvor der står Tårngade. Moster og onkels hus ligger på hjørnet. Der holder en lyseblå bil ude foran. Karen rynker panden. Det er mærkeligt. Der er ikke ret mange biler i Struer. Hvorfor holder den der?"

Kapitel 9, side 55

Hvilke naturlyde og menneskeskabte lyde er der i afsnittet her?

En tale til fremtiden

Karen, Peter og Asta har alle håb og drømme for fremtiden. Find konkrete steder i teksten, hvor hovedpersonernes drømme og håb for fremtiden er beskrevet.

Læs for eksempel her:

- Karen: Side 7-8, 31 og 59-60
- Asta: Side 23 - 24
- Peter: Side 32-35 og 43 - 44

Peter

Asta

Karen

Skriv en tale:

Nu skal du skrive en tale
- en tale til din fremtid.

Den skal handle om dine personlige håb
og drømme for fremtiden.

Du kan bruge disse hjælpesætninger
til at skrive talen med - og du må
selvfølgelig gerne selv finde på mange
flere.

- Jeg håber, at fremtiden vil blive...
fordi...
- Jeg tror, at jeg bliver...
- Mit største ønske er..
- Hvis jeg var voksen i dag, så...
fordi...

Når talen er færdig, skal du
stå ved talerstolen og holde
den for din klasse.

Alle lytter opmærksomt til
din tale.

